

Ett samarbete mellan

Karlshamns
kommun

KARLSKRONA
KOMMUN

Ronneby
KOMMUN

REGION
BLEKINGE

OLOFSTRÖMS
KOMMUN

Sölvesborgs
kommun

Länsövergripande riktlinjer och anvisningar för hälsoundersökningar av barn och unga som placeras enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)

Detta dokument gäller från och med den 1 november 2023.

<p>Dokumentnamn Länsövergripande riktlinjer och anvisningar för hälsoundersökningar av barn och unga som placeras enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)</p>	<p>Version 1.0 Nästa revidering 2024-11-01</p>
<p>Dokumenttyp Riktlinjer och anvisningar</p>	<p>Organisations/funktionsområde Samverkan Blekinge</p>
<p>Detta dokument gäller för Region Blekinge Kommunerna i Blekinge</p>	<p>Dokumentansvarig Ordförande för programområde Barn och ungdomars hälsa</p>
<p>Beslutat av LSVO (Ledningssamverkan Vård och omsorg)</p>	<p>Beslutsdatum 2023-09-22</p>

Innehåll

Hälsoundersökning enligt lag 2017:209	4
Bedömning om hälsoundersökning är obehövlig	4
Begäran	4
Samtycke	5
Tidsbokning och kallelse	6
Kontaktuppgifter	6
Hälso- och sjukvårdens ansvar	7
Hälsoundersökning fysisk och psykisk hälsa	7
Oral hälsoundersökning	7
Tidsgräns	8
Utlåtande	8
LVU-läkarundersökning enligt 32 § LVU	9
Bedömning om läkarundersökning är obehövlig	9
Begäran	9
Tidsbokning och kallelse	10
Kontaktuppgifter	10
Hälso- och sjukvårdens ansvar	10
Tidsgräns	10
Intyg	10
Gemensamt ansvar för uppföljning och remittering	11
Hantering av avvikelser från överenskommelse, riktlinjer och anvisningar	11
Uppföljning av hälsoundersökningar och läkarundersökningar enligt 32 § LVU	11
Implementering	12
Beslutad	13

Inledning

Detta dokument innehåller riktlinjer och anvisningar för hur den länsövergripande samverkansöverenskommelsen för hälsoundersökningar av barn och unga som placeras enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om vård av unga (LVU) ska tillämpas.

Riktlinjerna och anvisningarna tydliggör samarbete och ansvarsfördelning mellan socialnämnderna i Blekinge läns kommuner och Region Blekinge gällande hälsoundersökningar som genomförs av Region Blekinge på socialnämndens begäran, hälsoundersökning enligt lag 2017:209 och läkarundersökning enligt 32 § LVU.

Utgångspunkter är barnet som rättighetsbärare enligt Förenta nationernas (FN) konvention om barnets rättigheter, aktuell lagstiftning, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt Barnets behov i Centrum (BBIC).

[Klicka här för att komma till mer information om Barnets behov i centrum.](#)

Placerade barn och unga har som grupp en sämre hälsa än populationen som helhet. De har ofta sämre vaccinationsskydd, sämre tandhälsa samt i mindre utsträckning deltagit i hälsobesök. Genom hälsoundersökningarna kan aktuella och tidigare försummade behov gällande fysisk, psykisk och oral hälsa uppmärksammas och åtgärdas.

Hälsoundersökning enligt lag 2017:209

Hälsoundersökningens syfte är att ge underlag för en medicinsk bedömning av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård hos ett barn eller en ung person som vårdas utanför det egna hemmet. Hälsoundersökningen ska också syfta till att ge kunskap om hur socialnämnden ska verka för att barnet eller den unge ska få sitt behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosett samt hälso- och sjukvårdens och tandvårdens fortsatta kontakt med barnet eller den unge.

Bedömning om hälsoundersökning är obehövlig

Socialnämnden ska, om det inte är obehövt, underrätta regionen om att ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år ska erbjudas en hälsoundersökning i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds.

Socialnämnden ska alltid göra en individuell bedömning gällande om hälsoundersökning är obehövlig. En undersökning av fysisk, psykisk eller oral hälsa kan anses vara obehövlig om

- barnet eller den unge genomgått en hälsoundersökning det senaste året
- placeringen beräknas bli mycket kortvarig
- hälsoundersökning för asylsökande gjorts med samma innehåll.

Begäran

Socialnämnden ska underrätta regionen att ett barn eller en ung person 18–20 år ska erbjudas hälsoundersökning enligt lag 2017:209. För begäran om en undersökning använder socialnämnden blanketten Begäran om hälsoundersökning.

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Socialnämnden ska skicka begäran så att hälsoundersökning kan erbjudas i nära anslutning till att placeringen inleds.

Det är av största vikt att det finns aktuella kontaktuppgifter till vårdnadshavare för barn 0–17 år och till ung person över 18 år i den begäran om hälsoundersökning som skickas till Region Blekinge.

Socialnämnden behöver inte inhämta samtycke från barn eller vårdnadshavare för att meddela regionen behov av undersökning. Det är dock alltid eftersträvansvärt att söka delaktighet och medgivande kring aktuella åtgärder. Socialnämnden har ett ansvar att utifrån lagstiftning verka för delaktighet och medverkan där barnet/den unge får kunskap och information om sammanhanget och hur uppgifterna ska användas oavsett barnets ålder eller mognad.

Uppmärksamma om det finns skyddade personuppgifter och/eller beslut om hemlighållande av vistelseort

Det är viktigt att socialsekreteraren uppmärksammar om barnet/den unge har skyddade personuppgifter och följer de rutiner som finns för att säkerställa att personuppgifterna inte röjs i begäran om hälsoundersökningen.

Skicka begäran

Socialsekreteraren skickar en skriftlig begäran om behov av hälsoundersökning för ett barn eller en ung person 18–20 år till Regionen Blekinges administrativa funktion för hälso- och läkarundersökningar av placerade barn.

Ta emot begäran

Regionen Blekinges administrativa funktion tar emot begäran och skickar en bekräftelse på begäran till socialnämnden.

Uppmärksamma om det finns skyddade personuppgifter och/eller hemlighållande av vistelseort

Det är viktigt att hälso- och sjukvården samt tandvården uppmärksammar om barnet/den unge har skyddade personuppgifter och följer de rutiner som finns för att säkerställa att de inte röjs när samtycke ska hämtas in.

Om barnet/den unge är placerat enligt LVU behöver du även vara uppmärksam på om det finns ett beslut om hemlighållande av vistelseort, det vill säga ett beslut av socialnämnden att inte röja barnets vistelseort för föräldrar eller vårdnadshavare. Socialtjänsten kan ha lämnat information om att ett sådant beslut finns, exempelvis i begäran om hälsoundersökningen.

Samtycke

Inhämta samtycke

Regionen Blekinges administrativa funktion inhämtar samtycke från vårdnadshavare och/eller barn/ung person för att få tillstånd att inhämta tidigare uppgifter från vårdgivare. Om Region Blekinge inte får svar inom 14 dagar kan hjälp efterfrågas av socialnämnden för att nå vårdnadshavare och/eller barnet/den unge och förmedla regionens samtyckesblankett. Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) 25 kap. 12 § innehåller sekretessbrytande bestämmelse som kan användas då det krävs en nödvändighet. Bestämmelsen ska användas varsamt, samtycke bör användas i första hand. Det är först när samtycke inte är möjligt som det kan bli aktuellt med bestämmelsen. Observera att om uppgifter har lämnats utan

Samtycke är det viktigt att den enskilde i möjligaste mån får information om detta i efterhand. Varje verksamhet har också ett ansvar att utifrån lagstiftning verka för delaktighet och medverka där barnet/den unge får kunskap och information om sammanhanget och hur uppgifterna ska användas, oavsett barnets/den unges ålder eller mognad.

För inhämtande av samtycke använder regionen blanketten SAMTYCKE för inhämtande av uppgifter i samband med hälsoundersökning enligt lag (2017:209).

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Efter att samtycke har inhämtats behöver läkare och tandläkare tid för att sätta sig in i ärendet innan undersökningstillfället.

Tidsbokning och kallelse

Tidsbokning och kallelse – fysisk och psykisk hälsoundersökning

- Regionens administrativa funktion meddelar vårdnadshavare och/eller barnet/den unge samt socialnämnden tid för besöket.
- Regionens administrativa funktion skickar också en formell kallelse till vårdnadshavare och/eller barnet/den unge.
- Socialsekreteraren ska ombesörja att någon som känner barnet väl och/eller att socialsekreteraren är med vid undersökningarna samt inhämta samtycke för detta.

Tidsbokning och kallelse – oral hälsoundersökning

- Aktuell tandvårdsklinik informerar vårdnadshavare och/eller barnet/den unge samt socialnämnden om tid för besöket. Tandvårdskliniken skickar också en formell kallelse till vårdnadshavare och/eller barnet/den unge.
- Tandvårdskliniken frågar socialsekreteraren angående sms-påminnelse. Påminnelsen bör stängas av vid bokningen om det inte är uppenbart att det inte föreligger risker med sms-påminnelse, till exempel om beslut finns att vistelseort inte får röjas för vårdnadshavare.
- Socialsekreteraren ska ombesörja att någon som känner barnet väl och/eller socialsekreteraren är med vid undersökningarna samt inhämta samtycke för detta.

Kontaktuppgifter

Kontaktuppgifter till Region Blekinges administrativa funktion för hälso- och läkarundersökningar av placerade barn

E-post: barn.blekingesjukhuset@regionblekinge.se

Telefon: 0455-73 42 39

Kontaktuppgifter gällande undersökningar som ska utföras i annat län

[Klicka här för att komma till kontaktuppgifter till vårdgivare, hälso- och sjukvård samt tandvård inom respektive län.](#)

Hälso- och sjukvårdens ansvar

Region Blekinge ska på initiativ av socialnämnden erbjuda en hälsoundersökning i anslutning till att vård utanför det egna hemmet av ett barn eller en ung person 18–20 år inleds. Som ett underlag inför hälsoundersökning och oral hälsoundersökning ska vårdgivaren hämta in eller begära de uppgifter som är nödvändiga. Det kan vara uppgifter från annan vårdenhet inom Region Blekinge eller uppgifter hos annan vårdgivare.

Syftet med hälsoundersökningen är att den ska ge underlag för

- en medicinsk bedömning av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård hos ett barn eller en ung person som vårdas utanför det egna hemmet
- hur socialnämnden ska verka för att barnet/den unge ska få sitt behov av hälso- och sjukvård samt tandvård tillgodosett
- hälso- och sjukvårdens och tandvårdens fortsatta kontakt med barnet/den unge.

Hälsoundersökning fysisk och psykisk hälsa

Ett helhetsperspektiv med barnet/den unge och hela dess livssituation i centrum bör vara utgångspunkten för hälsoundersökningen. Det är angeläget att undersökningen utformas så att barnet/den unge själv ges tillfälle att ge sin beskrivning och få möjlighet att med egna ord ta upp viktiga frågor och funderingar om sin hälsa.

Undersökningen bör anpassas till

- barnets/den unges ålder och mognad
- barnets/den unges behov av kommunikationsstöd
- barnets/den unges förmåga att kunna samarbeta vid undersökningen.

Hälsoundersökning för barn och unga personer i åldern 18–20 år ska genomföras av specialistläkare eller ST-läkare med barn- och ungdomsmedicinsk inriktning vid Barn- och ungdomsmedicinkliniken i Region Blekinge.

Hälsoundersökningen utgår ifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd 2019:19, där framtagen blankett används.

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Oral hälsoundersökning

Ett helhetsperspektiv med barnet/den unge och hela dess livssituation i centrum bör vara utgångspunkten för den orala hälsoundersökningen. Det är angeläget att undersökningen utformas så att barnet/den unge själv ges tillfälle att ge sin beskrivning och få möjlighet att med egna ord ta upp viktiga frågor och funderingar om sin hälsa.

Undersökningen bör anpassas till

- barnets/den unges ålder och mognad
- barnets/den unges behov av kommunikationsstöd
- kontinuiteten i tidigare tandvårdsbehandling
- barnets/den unges förmåga att kunna samarbeta vid undersökningen.

För oral hälsoundersökning tillhandahåller Region Blekinge ansvarig tandläkare/tandhygienist vid den tandvårdsklinik som barnet/den unge tillhör eller kommer att tillhöra.

Barnet/den unge kallas omgående för en undersökning om

- det har gått mer än ett år sedan föregående undersökning
- barnet/den unge inte kommit till sin senaste undersökning
- barnet/den unge tidigare inte har varit på undersökning hos den ansvarige vårdgivaren.

En hälsoundersökning i tandvården innebär en revisionsundersökning utförd av legitimerad tandvårdspersonal. Vid dessa undersökningar ska barnet/den unge betraktas som högriskpatient.

Den orala hälsoundersökningen utgår ifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd 2019:19, där framtagna blankett används.

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Tidsgräns

Hälsoundersökning ska ha genomförts inom fyra veckor från det datum som socialnämnden begärt hälsoundersökningen.

Socialstyrelsens material HälsoSAMS ger fördjupad kunskap om processen avseende hälsoundersökningar av placerade barn.

[Klicka här för att komma till materialet HälsoSAMS.](#)

Utlåtande

Region Blekinges ansvar för utlåtande efter hälsoundersökning

Vårdgivaren ska med hälsoundersökningen som underlag göra en bedömning av vilket vårdbehov barnet/den unge har. Om vårdgivaren inte kan ge den vård som behövs ska barnet/den unge remitteras till någon annan vårdgivare.

Undersökande läkare/tandläkare/tandhygienist skickar utlåtande till den socialnämnd som har begärt hälsoundersökning. Detta ska ske så snart som möjligt, dock senast tio arbetsdagar efter det att undersökningen har ägt rum, om inget annat avtalas. Vid behov av ytterligare information tar ansvarig socialsekreterare kontakt med undersökande läkare/tandläkare/tandhygienist.

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Socialnämndens ansvar utifrån utlåtande

Regionens utlåtande ligger till grund för Socialnämndens planering av vården enligt SoL eller LVU. Eventuella planerade vidare vårdkontakter, utredningar eller behandlingar förs in i vård- och genomförandeplan för att säkerställa att barnets/den unges behov av hälso- och sjukvård samt tandvård följs under placeringen.

LVU-läkarundersökning enligt 32 § LVU

Läkarundersökningen är ett viktigt komplement till socialnämndens utredning då den syftar till att identifiera sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för bedömningen av behovet av vård med stöd av LVU, men också för nämndens planering av vården. Både om den unge till exempel har utsatts för misshandel eller om nämnden överväger att ansöka om vård på grund av den unges eget beteende är det ofta av stor vikt att en läkarundersökning genomförs.

Bedömning om läkarundersökning är obehövlig

Läkarundersökning ska, om den inte av särskilda skäl är obehövlig, ske innan socialnämnden gör ansökan enligt 4 § LVU.

Innan socialnämnden ansöker om vård enligt LVU för ett barn/en ung person ska en läkarundersökning ha genomförts om den inte av särskilda skäl är obehövlig. Läkarundersökningen kan underlätas om barnet/den unge nyligen genomgått en läkarundersökning eller om det finns en tillfredsställande utredning av hälsotillståndet.

Begäran

Begäran om läkarundersökning enligt 32 § LVU

Socialsekreteraren kontaktar via telefon och skriftlig begäran för behov av läkarundersökning till Regionen Blekinges administrativa funktion för hälso- och läkarundersökningar av placerade barn.

Begäran om läkarundersökning enligt 32 § LVU

[Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Socialsekreterare ska skyndsamt efter att ett beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU har fattats även ta ställning till om behov av hälsoundersökning enligt lag 2017:209 är obehövlig. Vid behov av hälsoundersökning skickas begäran för hälsoundersökning.

Uppmärksamma om det finns skyddade personuppgifter

Det är viktigt att socialsekreteraren uppmärksammar om barnet/den unge har skyddade personuppgifter och följer de rutiner som finns för att säkerställa att de inte röjs när läkarundersökningen bokas.

Ta emot begäran

Regionens administrativa funktion tar emot begäran.

Uppmärksamma om det finns skyddade personuppgifter och/eller hemlighållande av vistelseort

Det är viktigt att hälso- och sjukvården uppmärksammar om barnet/den unge har skyddade personuppgifter och följer de rutiner som finns för att säkerställa att de inte röjs vid eventuella kontakter i ärendet. Hälso- och sjukvården måste också vara uppmärksam på om det finns ett beslut av socialnämnden att inte röja barnets vistelseort för föräldrar eller vårdnadshavare.

Tidsbokning och kallelse

Tidsbokning och kallelse för läkarundersökning enligt 32 § LVU

- Bokning av tid görs av socialsekreteraren som kontaktar Regionen Blekinges administrativa funktion för hälso- och läkarundersökningar av placerade barn.
- Besöket bokas som ett dolt besök i patientens e-tjänst för att inte vara synligt utåt.
- Socialsekreteraren informerar barnet/den unge samt vårdnadshavare om tiden.
- Socialsekreteraren ska ombesörja att någon som känner barnet väl och/eller socialsekreteraren är med vid undersökningen.

Kontaktuppgifter

Kontaktuppgifter till Region Blekinges administrativa funktion för hälso- och läkarundersökningar av placerade barn

E-post: barn.blekingesjukhuset@regionblekinge.se

Telefon: 0455-73 42 39

Hälso- och sjukvårdens ansvar

Syftet med läkarundersökningen är att identifiera sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för bedömningen av behovet av vård med stöd av LVU och att klarlägga eventuella hinder för placeringsformen som är tilltänt.

Det är inte angivet hur omfattande läkarundersökningen inför ansökan om vård enligt LVU ska vara, omfattningen får därför bedömas i varje enskilt fall.

Läkarundersökningen enligt lag 32 § LVU ska i Blekinge genomföras av specialistläkare eller ST-läkare med barn- och ungdomsmedicinsk inriktning vid Barn- och ungdomsmedicinkliniken i Region Blekinge. En sådan undersökning ska prioriteras inom vården så att den kommer till stånd med kort varsel. Läkarundersökningen utgår från framtagen blankett. [Klicka här för att komma till sidan där blanketten finns.](#)

Tidsgräns

Enligt lag 32 § LVU gäller följande tidsgräns för LVU-läkarundersökning vid omedelbart omhändertagande: Läkarundersökning ska komma till stånd skyndsamt och senast två dagar innan datum för förhandling behöver intyget vara socialnämnden tillhanda. Vid omedelbart omhändertagande görs läkarundersökningen och ansökan inom ramen för de 28 dagar som socialnämnden har på sig att färdigställa en utredning och ansöka om vård enligt LVU vid förvaltningsdomstolen.

Intyg

Efter genomförd läkarundersökning ska vårdgivaren i ett intyg redogöra för sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för socialnämndens bedömning av behov av vård med stöd av LVU samt klarlägga eventuella hinder för placeringsformen som är tilltänt. Vid intyg används samma blankett som vid läkarundersökning och bedömning inför LVU-ansökan.

Gemensamt ansvar för uppföljning och remittering

Den uppföljning och de åtgärder som berör hälso- och sjukvården ansvarar undersökande läkare för att överföra till barnhälsovård, skolsköterska och, vid behov, remittera till annan vårdgivare. Vid remittering av SoL-placering ska kallelsen även skickas till vårdnadshavare. Vid remittering för LVU-placerade barn och unga personer 18–20 år ska kallelse skickas till socialsekreteraren som bedömer om vårdnadshavare ska informeras. Vid uppföljning och de åtgärder som berör hälso- och sjukvård samt tandvård ansvarar undersökande läkare, tandläkare/tandhygienist för återbesök alternativt att remittera till annan vårdgivare.

Barnets eller den unges socialsekreterare ansvarar för att säkerställa att barnet/den unge får såväl akuta som långsiktiga behov av hälso- och sjukvård samt tandvård tillgodosedda. Vid behov av samordning av insatser från socialnämnd, hälso- och sjukvård samt tandvård ska en samordnad individuell plan (SIP) genomföras.

Socialsekreterare ska skyndsamt efter att ett beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU har fattats även ta ställning till om behov av hälsoundersökning enligt lag 2017:209 är obehövlig. Vid behov av hälsoundersökning skickas begäran för hälsoundersökning.

Hantering av avvikelser från överenskommelse, riktlinjer och anvisningar

Om överenskommelse, riktlinjer och anvisningar inte följs görs en avvikelserapportering enligt regional överenskommelse.

Uppföljning av hälsoundersökningar och läkarundersökningar enligt 32 § LVU

Hälso- och sjukvården följer upp antal genomförda hälsoundersökningar enligt lag 2017:209 och läkarundersökningar enligt 32 § LVU samt antal genomförda samordnade individuella planer där behov av detta framkommit i samband med hälso- och läkarundersökning.

Socialnämnden följer upp antal begärda hälsoundersökningar enligt lag 2017:209 samt antal begärda läkarundersökningar enligt 32 § LVU samt antal genomförda samordnade individuella planer där behov av detta framkommit i samband med hälso- och läkarundersökning.

Kommunernas respektive socialnämnd, hälso- och sjukvård samt tandvård utser varsin kontaktperson för uppföljning av dessa riktlinjer, anvisningar samt tillhörande dokument.

Utsedda kontaktpersoner rapporterar årligen i oktober in överenskommen uppföljning till ordförande för samverkansgruppen Att växa upp.

Ordförande i samverkansgruppen Att växa upp sammanställer inkommen rapportering och aktuella avvikelser.

Länets utvecklingsledare för den sociala barn- och ungdomsvården sammankallar årligen i november, länets utsedda kontaktpersoner till dialog utifrån sammanställd rapportering, aktuella avvikelser samt information om relevant omvärldsbevakning. Utifrån det underlaget görs årligen i december en återkoppling med förslag på aktiviteter utifrån identifierade behov

till samverkansgruppen Att växa upp. Återkopplingen är viktig för samverkansgruppen då återkopplingen ger förutsättningar för kontinuitet, gemensam kunskap och, vid behov, planering för kompetenshöjning och utveckling inom området.

Implementering

Varje verksamhet ansvarar för implementering av samverkansöverenskommelsen, riktlinjer, anvisningar samt tillhörande dokument.

Beslutad

Beslut har fattats avseende dessa riktlinjer och anvisningar på LSVO:s möte den 22 september 2023 och gäller från och med den 1 november 2023.

Överenskommelsen är upprättad och signerad av:

Cecilia Grefve-Lang Förvaltningschef, Socialförvaltningen, Karlskrona kommun

Birgitta Ratcovich, Förvaltningschef, Arbete- och välfärdsförvaltningen, Ronneby kommun

Torill Skaar Magnusson, Förvaltningschef, Förvaltningen för omsorg och arbetsmarknad, Karlshamns kommun

Robert Schelin, Förvaltningschef, Socialförvaltningen, Olofströms Kommun

Björn Petersson, Förvaltningschef, Arbete- och välfärdsförvaltningen, Sölvesborgs kommun

Hanna Svensson, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Blekinge